

Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner (Ds 2024:8)

Sammanfattning

SKR ställer sig positiva till utökade möjligheter att på ett smart och säkert sätt kunna utbyta uppgifter mellan Arbetsförmedlingen och kommuner i syfte att optimera individens process ut på arbetsmarknaden via studier.

SKR tillstyrker utredningens förslag och menar att regeringen behöver säkerställa att det finns digitala förutsättningar för myndigheter och kommuner att dela digital information som stödjer en reell samverkan, samplanering och uppföljning med transparens gentemot individen, kommunen och Arbetsförmedlingen i realtid.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Författningsförslag

Promemorian föreslår förändringar i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten med paragraf 1a§. SKR har inga synpunkter på utformandet av förslagen mer än petitessen att det i paragraf 1a§ verkar förekomma ett syftningsfel:

”En kommun ska till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter om en arbetssökande som kommunen förfogar över inom den kommunala vuxenutbildningen, om uppgifterna behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.”

Man kan tolka det som att kommunen förfogar över en arbetssökande.

Informationsutbytet mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna behöver förbättras

SKR delar övergripande behovsbilden i promemorian. Övergångarna till komvux är begränsade och det finns utmaningar när det gäller att stödja arbetssökande att påbörja och slutföra utbildning inom komvux, tillika utmaningar för Arbetsförmedlingens uppföljning och kontroll.

Tillgång till relevant information krävs för att kommunerna ska kunna utföra sitt arbete. När kommunerna inte har tillgång till relevant information riskerar deras invånare att inte få rätt stöd i rätt tid. Det är önskvärt att volymerna i övergångar ökar, att kommunerna och Arbetsförmedlingen lägger mer tid på värdeskapande arbetsuppgifter och mindre tid på administration. Det är viktigt att individer inte faller mellan stolarna eller loopar i onödan i systemen. Den arbetssökande behöver få uppleva att det är lätt att göra rätt och att hen får tillräckligt stöd och insyn i sitt ärende samt att felaktiga utbetalningar i välfärdssystemen minskar.

Kommuner ser informationsutbyte med Arbetsförmedlingen som viktigt för att optimera och effektivisera utbildningsplanering och kartläggning av individens studier. De betonar värdet av ett digitalt och automatiserat utbyte och välkomnar det.

Promemorian innehåller inga konkreta förslag på hur utbytet av information ska ske. SKR ser att det behövs en hög ambitionsnivå för att det digitala informationsutbytet ska stödja en reell samverkan så att de individer som anvisas att söka reguljära studier ska få de bästa förutsättningarna att fullfölja studierna och komma i arbete. Det rör sig ofta om individuella och flexibla behov som gagnas av snabba uppdateringar och ett resonerande samarbete mellan berörda aktörer. Ur ett individperspektiv skulle missförstånd kunna undvikas genom en ökad tydlighet kring vad som förväntas, vem som fattar vilka beslut och hur pågående planering hänger ihop med en långsiktighet. Socialtjänsten är också en aktör som behöver ingå i en gemensam och sammanhållen planering i och med försörjningsstödet.

En ansats med mycket stor potential

SKR anser att regeringen behöver säkerställa att det finns digitala förutsättningar för myndigheter och kommuner att dela information som just stödjer samarbete, samplanering och uppföljning.

För dylikt ändamålsenligt informationsutbyte efterfrågar SKR ett individcentrerat, gemensamt digitalt flöde med ett innovativt förhållningssätt som kan utgöra grund för en stärkt samverkan. Något som SKR också uppfattar att regeringen eftersträvar inom ramen för arbetet med ny nationell digitaliseringsstrategi.

Ett exempel skulle kunna vara det initiativ som SKR driver inom ramen för Handslaget för kommunernas digitalisering, GIF ekonomiskt bistånd. Initiativet syftar till att ta ett omtag på den myndighetsgemensamma digitala information som kommunerna använder för bedömning inom ekonomiskt bistånd (SSBTEK). Den nya informationsförsörjningsförmåga som efterfrågas bygger på en annan logik och juridik än de infoutbytestjänster vi har idag, nämligen att den sökande automatiserat

efterfrågar informationen från de källor där informationen finns (myndigheter, banker osv). Det ger en digital sammanställning över vad som idag hanteras manuellt med mycket handpåläggning i alla led. Oförvanskade uppgifter direkt från källan blir därmed underlag i ansökan som den sökande skickar in till kommunen.

Kärnan i initiativet handlar om en ökad standardisering som landar i en tydlig och modulär informationsstruktur som tar nationella byggblocken inom ENA i beaktande, gemensamma krav på presentationsgränssnitt och mer ensade arbetsätt vilket förutsätter deltagande från kommunerna i utvecklingsarbetet. Även systemleverantörer och uppgiftslämnande myndigheter är nyckelaktörer i utvecklingen och målet är att ha en första tjänst uppe i slutet av 2025.

Nya skyldigheter för Arbetsförmedlingen och kommuner att lämna uppgifter, utökade möjligheter att behandla personuppgifter och ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten

Promemorian föreslår en ny skyldighet för Arbetsförmedlingen att lämna uppgifter till kommuner om den som är anvisad till ett arbetsmarknadspolitiskt program, om uppgifterna behövs inom den kommunala vuxenutbildningen. Vidare föreslår promemorian en ny skyldighet för kommuner att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om en arbetssökande inom den kommunala vuxenutbildningen om uppgifterna behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

SKR anser att förslagen och skälen som promemorian tar upp är rimliga men påpekar vikten av hur informationsutbytet sker, det behöver stödja en reell samverkan och ha en transparens gentemot individen, kommunen och Arbetsförmedlingen.

Stöd till individen vid anvisning

SKR ser behov av att anvisningsuppdraget utvecklas till att inkludera mer vägledning och stöd från Arbetsförmedlingen innan, men även under studier och vid övergången från studier till arbete. SKR anser att det inte är tillräckligt att individen bli anvisad att söka till studier. För att öka individernas förutsättningar för att kunna tillgodogöra sig utbildningen behövs något liknade Arbetsförmedlingens insats individuellt pedagogiskt stöd vid utbildning. SKR tror att insatsen kan vidgas till att omfatta fler. Detta skulle också underlätta för kommunerna att ta emot fler då individens förutsättningar för att klara en utbildning ökar. Det är angeläget att ett sådant utvecklingsarbete sker tillsammans med kommunerna.

Arbetsförmedlingen och kommunerna behöver göra likvärdiga bedömningar och ha likvärdiga definitioner

Arbetsförmedlingen och kommunerna behöver göra gemensamma bedömningar av vad som är mest lämpligt för varje individ. Det blir en svårighet om kommunen och Arbetsförmedlingen inte har samsyn om vilken insats som är mest relevant att genomföra. SKR erfar att kommunerna oftare bedömer att kontinuerliga studier är mest lämpliga. SKR ser behov av gemensamma definitioner av vissa begrepp kopplade till studier huvudsakligen vad som avses med heltid, deltid, närvaro, frånvaro samt progression.

Exempelvis ser ofta inte kommunen 15 timmars studier per vecka som heltid, vilket är vad som anges som minimikrav för heltid enligt Skollagen (2010:800). Speciellt för studieväg 1 inom sfi erbjuder många kommuner mer än 15 timmars studier per vecka för att ge individen de bästa förutsättningarna att lyckas med sina studier.

Individer som studerar inom ramen för etableringsprogrammet ska ta del av sfi eller motsvarande utbildning vid folkhögskola, samhällsorientering och utbildning inom komvux på grundläggande eller gymnasial nivå genom så kallad utbildningsplikt. Denna sammanhållna utbildning ska omfatta minst 23 timmars undervisning i veckan i genomsnitt. Studier på grundläggande eller gymnasial nivå inom komvux räknas i poäng och inte i timmar. Om det förväntas en tidsredovisning i timmar från Arbetsförmedlingens sida kan det bli problematiskt. Det samma gäller frånvarorapportering, utifrån samma princip att begreppet inte används lika hos statlig och lokal nivå.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utredningen slår fast att det är av vikt att bestämmelserna träder i kraft så fort som möjligt, vilket SKR håller med om.

SKR understryker dock det som utredningen också pekar på att för Arbetsförmedlingen och kommunerna kommer det krävas anpassningar av handläggning av ärenden liksom utveckling av it-system för att informationsutbytet ska fungera ändamålsenligt. Inte förr än det finns tekniska system på plats kan bestämmelserna efterlevas. Leverantörer av verksamhetssystem behöver god tid på sig. Den tekniska utvecklingen baserar sig dessutom på basala saker för informationsutbytet så som att begrepp ensas exempelvis, dvs att begrepp som används av Arbetsförmedling och kommuner olika harmoniseras, vilket inte kan försummas.

Konsekvenser

Utredningen bedömer att förslagen kan medföra en viss ökning av arbetsbelastningen hos kommunerna, men att de möjligheter som ett

förbättrat informationsutbyte skulle medföra uppväger detta. SKR delar den bedömningen med reservationen att effektivitetsvinsterna först kan väntas efter ett tag och att implementeringen av förslagen skulle föranleda flera kostnader på kort sikt. Delvis kan investeringar i systemutveckling tillkomma för att det elektroniska informationsutbytet ska kunna ske säkert och effektivt. Därutöver tillkommer kostnader kopplade till verksamhetens anpassning till förslagen exempelvis utbildningskostnader samt anpassningar i arbetssätt enligt ny rutin.

Utredningen bedömer att målen för ett förbättrat informationsutbyte inte kan uppnås om förslagen inte realiserar. Vidare bedömer utredningen att den inskränkning i den kommunala självstyrelsen som förslagen om utökad skyldighet för kommunerna att lämna uppgifter, är proportionerlig i förhållande till ändamålet. SKR bedömer att resonemangen är rimliga. Dock ser SKR det som ovan nämnts önskvärt att ett större grepp tas kring utveckling av digitala system som stöder en reell samverkan.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande